

SFS 1980: 620

Utkom från trycket
den 29 juli 1980

Socialtjänstlag;

utfärdad den 19 juni 1980.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

Socialtjänstens mål

1 § Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Kommunens ansvar

2 § Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område.

3 § Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

4 § För att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten skall det i varje kommun finnas en socialnämnd.

*Socialnämndens uppgifter***5 §** Till socialnämndens uppgifter hör att

göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen, medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,

informera om socialtjänsten i kommunen, genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningar för goda levnadsförhållanden.

svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.

Rätten till bistånd

6 § Den enskilde har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och sin livsföring i övrigt, om hans behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans resurser att leva ett självständigt liv.

Allmänna riktlinjer för socialnämndens verksamhet

7 § Socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen skall bygga på nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Nämnden skall också verka för att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir lätt tillgängliga för alla.

Socialnämnden skall även i övrigt ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och ungdom, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. Socialnämnden skall i sin verksamhet främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning.

8 § Socialnämnden skall i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. När det är lämpligt skall nämnden härvid samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

9 § Socialnämndens insatser för den enskilde skall utformas och genomföras tillsammans med honom och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

10 § Socialnämnden bör genom hjälp i hemmet, färdtjänst eller annan service underlätta för den enskilde att bo hemma och ha kontakter med andra.

Nämnden bör även i övrigt tillhandahålla sociala tjänster genom rådgivningsbyråer, socialcentraler och liknande, social jour eller annan därmed jämförlig verksamhet.

Nämnden kan utse en särskild person (kontaktperson) eller en familj

med uppgift att hjälpa den enskilde och hans närmaste i personliga angelägenheter, om den enskilde begär eller samtycker till det.

Åtgärder mot missbruk

11 § Socialnämnden skall arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel. Insatser för barn och ungdom bör därvid ägnas särskild uppmärksamhet.

Socialnämnden skall genom information till myndigheter, grupper och enskilda och genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns. Nämnden skall även stödja den enskilde missbrukaren och se till att han får den hjälp eller vård som behövs för att komma ifrån missbruket.

Omsorger om barn och ungdom

12 § Socialnämnden skall

verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden,

i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom och

sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om hänsynen till den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

13 § För barn som stadigvarande vistas i kommunen skall bedrivas förskole- och fritidshemsverksamhet.

Förskoleverksamheten avser barn som inte har uppnått skolpliktig ålder och barn vilkas skolgång har uppskjutits enligt 32 § andra stycket skollagen (1962: 319).

Fritidshemsverksamheten avser skolpliktiga barn till och med tolv års ålder.

14 § Barn skall anvisas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller sex år. Förskolan skall omfatta minst 525 timmar om året.

De barn vilkas skolgång har uppskjutits enligt 32 § andra stycket skollagen (1962: 319) skall anvisas plats i förskola.

Kan förskola på grund av barnens restider eller av andra skäl inte bedrivas i den omfattning som anges i första stycket, får kommunen dela upp förskolan på två år. Barn som berörs av sådan uppdelning skall anvisas plats i förskolan från och med höstterminen det år då barnet fyller fem år. Sådan förskola skall omfatta sammanlagt minst 700 timmar.

15 § De barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling skall anvisas plats i förskola tidigare än som anges i 14 § första stycket eller med förtur anvisas plats i fritidshem, om inte barnens behov av sådant stöd tillgodoses på något annat sätt.

Socialnämnden skall genom uppsökande verksamhet ta reda på vilka barn som behöver anvisas plats i förskola eller fritidshem enligt första stycket.

16 § Socialnämnden skall verka för att barn som avses i 14 och 15 §§ utnyttjar den anvisade platsen och informera föräldrarna om verksamheten och syftet med denna.

17 § Kommunen skall genom en planmässig utbyggnad av förskole- och fritidshemsverksamheten sörja för att de barn som på grund av föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller av andra skäl behöver omvårdnad utöver vad som följer av 14 och 15 §§ får sådan omvårdnad, när inte behovet tillgodoses på annat sätt.

I kommunen skall finnas en av kommunfullmäktige antagen plan för förskole- och fritidshemsverksamheten. Planen skall avse en period av minst fem år.

18 § Om ett barn vårdas på sjukhus eller i någon annan institution, skall huvudmannen för institutionen sörja för att barnet får tillfälle att delta i verksamhet som motsvarar den som erbjuds i förskola eller fritidshemsverksamhet.

Omsorger om äldre människor

19 § Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt och att ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

20 § Socialnämnden skall verka för att äldre människor får goda bostäder och ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

För äldre människor med behov av särskilt stöd skall kommunen inrätta bostäder med gemensam service (servicehus).

Övergången från ett yrkesverksamt liv skall underlättas genom information och annat stöd.

Omsorger om människor med handikapp

21 § Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och att han får bo på ett sätt som är anpassat efter hans behov av särskilt stöd.

Vård i familjehem och i hem för vård eller boende

22 § Socialnämnden skall sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende.

Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård.

Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med de anhöriga och kontakt med hemmiljön.

23 § Behovet av hem för vård eller boende inom varje landstingskommun skall tillgodoses av landstingskommunen och kommunerna i området.

Landstingskommunen och kommunerna upprättar gemensamt en plan över behovet av sådana hem och fördelningen av ansvaret för deras inrättande och drift. Planen skall redovisas för länsstyrelsen.

24 § Vård i familjehem och hem för vård eller boende skall bedrivas i samråd med socialnämnden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om vård i sådana hem.

Särskilda regler till skydd för underåriga

25 § En underårig får inte utan socialnämndens medgivande tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av hans föräldrar eller någon annan som har vårdnaden om honom. Som ett medgivande anses socialnämndens beslut att bereda den underårige vård i ett visst familjehem.

Är det fråga om att ta emot ett utländskt barn i syfte att adoptera det, skall medgivandet inhämtas innan barnet lämnar sitt hemland. Medgivandet upphör att gälla om inte barnet har tagits emot i hemmet inom ett år från det medgivandet lämnades.

26 § Socialnämnden skall

medverka till att de underåriga som avses i 25 § får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden,

verka för att de får lämplig utbildning och

lämna vårdnadshavarna och dem som vårdar sådana underåriga råd, stöd och annan hjälp som de behöver.

27 § När ett barns bästa kräver det, får socialnämnden förbjuda en person som har sitt hem inom kommunen att utan nämndens medgivande ta emot andras underåriga barn för sådan vistelse i hemmet som inte är tillfällig.

28 § Socialnämnden får för viss tid eller tills vidare förbjuda den som har vårdnaden om en underårig att ta denne från ett hem som avses i 25 §, om det finns risk som inte är ringa för att barnets kroppsliga eller själsliga hälsa skadas om det skiljs från hemmet.

Om det finns sannolika skäl för att en sådan risk föreligger men den behövliga utredningen inte har kunnat slutföras, får ett tillfälligt förbud meddelas att gälla i avvaktan på att ärendet kan slutligt avgöras, dock högst fyra veckor.

Ett förbud enligt denna paragraf hindrar inte att barnet skiljs från hemmet på grund av ett beslut enligt 21 kap. föräldrabalken.

29 § Socialnämndens ordförande får meddela förbud enligt 28 §, om socialnämndens prövning inte kan avvaktas utan fara eller allvarlig olägenhet.

Ett förbud som ordföranden har meddelat gäller tills vidare i avvaktan på nämndens prövning. Nämnden skall pröva förbudet utan dröjsmål och senast inom tio dagar från ordförandens beslut.

30 § Ett medgivande enligt 25 § första stycket meddelas av socialnämnden i vårdnadshavares hemkommun. Om nämndens prövning gäller ett hem i en annan kommun, skall nämnden rådgöra med socialnämnden i den kommunen innan den fattar sitt beslut.

Ett medgivande enligt 25 § andra stycket meddelas av socialnämnden i de blivande adoptivföräldrarnas hemkommun.

Den nämnd som har lämnat medgivande enligt 25 § fullgör skyldigheterna enligt 26 § samt beslutar i frågor som avses i 28 §.

31 § Enskilda personer eller sammanslutningar får inte bedriva verksamhet som syftar till att förmedla underåriga till hem som avses i 25 §.

Om rätt för auktoriserade sammanslutningar att i vissa fall lämna förmedlingshjälp m. m. finns bestämmelser i lagen (1979: 552) om internationell adoptionshjälp.

32 § Bestämmelser om vård av unga i vissa fall finns i lagen (1980: 621) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Avgifter m. m.

33 § Socialnämnden får återkräva ekonomisk hjälp som den enskilde har erhållit enligt 6 §, endast om den har lämnats som förskott på en förmån eller ersättning eller till den som är indragen i arbetskonflikt.

Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än som avses i 6 §, får socialnämnden återkräva hjälpen, om den har getts under villkor om återbetalning.

34 § Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Om en underårig genom socialnämndens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning delta i kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialnämnden får i sådant fall uppbära underhållsbidrag som avser den underårige.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte i fråga om tjänst för vilken avgift har bestämts enligt 35 §.

35 § För plats i förskola eller i fritidshem, färdtjänst, social hemhjälp, boende i servicehus eller annan liknande social tjänst får kommunen ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

För sådana platser i förskola som avses i 14 och 15 §§ får avgift tas ut endast i den mån verksamheten överstiger 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Avgifter som avser helinackordering i servicehus för äldre människor skall bestämmas så att de boende förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov. Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om sådana avgifter.

36 § Vill socialnämnden föra talan om ersättning som en enskild inte betalar godvilligt för ekonomisk hjälp som avses i 33 § eller för kostnad som kommunen har haft enligt 34 § första eller andra stycket, skall talan väckas hos länsrätten inom tre år från det kommunens kostnad uppkom. Talan väcks vid länsrätten i det län där den enskilde är bosatt.

Talan om ersättning får inte bifallas, om den ersättningsskyldige genom att återbetala kostnaden eller en del av denna kan antas bli ur stånd att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt eller annars synnerliga skäl talar mot bifall till ersättningsanspråket.

37 § Socialnämnden får helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som avses i 33 § och 34 § första och andra styckena.

Nämndorganisationen

Socialnämnden

38 § Följande bestämmelser i 3 kap. kommunallagen (1977:179) gäller i tillämpliga delar socialnämnd

- 2 § om antalet ledamöter m. m.,
- 3 § första stycket om valbarhet m. m.,
- 4 § om rätt till ledighet från anställning,
- 5 § första stycket om mandattid,
- 5 § tredje stycket om verkan av ledamots avgång,
- 6 § om ordförande och vice ordförande,
- 7 § om tid och plats för sammanträde samt om närvarorätt vid sammanträde,
- 8 § om suppleants tjänstgöring m. m.,
- 9 § första stycket om beslutförhet,
- 10 § om beslutsförfarande och protokoll m. m.,
- 11 § om delgivning m. m.,
- 12 § om reglemente och delegation.

För Stockholms kommun gäller dock inte 3 kap. 5 § första stycket eller 6 § kommunallagen.

39 § Socialnämnden skall själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden som enligt denna lag eller annan författning ankommer på socialnämnden.

Socialnämnden skall även i övrigt ha hand om förvaltning och verkställighet inom sitt verksamhetsområde, i den mån dessa uppgifter inte tillkommer någon annan enligt beslut som avses i 3 kap. 14 § kommunallagen (1977:179).

40 § Socialnämnden skall hos fullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder och hos andra myndigheter göra de framställningar som nämnden finner påkallade.

Socialnämnden får inhämta yttranden och upplysningar från kommunstyrelsen och övriga nämnder och från beredningar och tjänstemän i den egna kommunen, när det behövs för nämndens verksamhet.

41 § Kommunfullmäktige får besluta att i kommunen inrätta två eller flera sociala distriktsnämnder, var och en för ett geografiskt distrikt.

42 § En social distriktsnämnd skall följa utvecklingen inom distriktet och hos socialnämnden anmäla behovet av åtgärder beträffande samhällsmiljön, den sociala planeringen och den allmänt förebyggande verksamheten.

43 § De sociala distriktsnämnderna avgör ärenden som enligt denna lag eller annan författning ankommer på socialnämnden och som avser vård eller någon annan åtgärd beträffande en enskild person, om inte kommunfullmäktige har beslutat annorlunda beträffande en viss grupp av ärenden.

44 § Om kommunfullmäktige beslutar det, får socialnämnden uppdra åt distriktsnämnderna att

1. besluta i frågor som gäller den allmänt förebyggande verksamheten i distriktet,

2. handha förvaltning och verkställighet i fråga om egendom som annars förvaltas av socialnämnden,

3. handlägga frågor om anställning, ledighet, vikariat eller skiljande från tjänst samt andra frågor beträffande personal inom distriktsnämndens verksamhetsområde.

45 § Sociala distriktsnämnders budgetförslag skall lämnas till socialnämnden, som med eget yttrande överlämnar förslagen till kommunstyrelsen.

46 § Vad som sägs i denna lag eller annan författning om socialnämnd tillämpas också på sociala distriktsnämnder. Bestämmelsen i 39 § andra stycket gäller dock inte distriktsnämnder om inte annat följer av bestämmelserna i 44 §. Distriktsnämnder får inte heller göra framställning hos fullmäktige med stöd av 40 § första stycket.

Delegation

47 § Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får inte avse vad som ankommer på nämnden enligt 2, 5 och 6 §§, 11 § första och andra styckena, 17 § tredje stycket samt 18 § lagen (1980: 621) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

I de kommuner där sociala distriktsnämnder inte har inrättats får dock beslutanderätten i frågor som avses i första stycket uppdras åt en särskild avdelning som består av ledamöter eller suppleanter i nämnden.

48 § Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får när det gäller föräldrabalken avse endast uppgifter som anges i följande lagrum

1 kap. 4 § föräldrabalken,

2 kap. föräldrabalken, dock inte uppgifter enligt 7 § eller beslut att inte påbörja utredning eller att lägga ned en påbörjad utredning enligt 9 §,

3 kap. föräldrabalken,

7 kap. 2 § och 7 § föräldrabalken, dock inte om avtalet innefattar åtagande att utge engångsbelopp, samt 11 § föräldrabalken.

Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får inte heller omfatta befogenhet att meddela beslut i frågor som avses i 25, 27 eller 28 § denna lag eller att fullgöra vad som ankommer på nämnden enligt 5 § lagen (1947: 529) om allmänna barnbidrag eller enligt 9 § lagen (1964: 143) om bidragsförskott.

49 § Om rätt att i vissa fall fatta beslut i socialnämndens ställe finns bestämmelser i 29 § första stycket och i lagen (1980: 621) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Handläggning av ärenden m. m.

50 § Socialnämnden skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

51 § Vad som har kommit fram vid utredning och som har betydelse för ett ärendes avgörande skall tillvaratas på ett betryggande sätt.

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att den som är obehörig inte får tillgång till dem.

52 § Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom.

53 § I ärenden hos socialnämnd gäller 4 och 5 §§ förvaltningslagen (1971: 290) om jäv.

Dessutom skall, utan hinder av 2 § 2 förvaltningslagen, i alla ärenden enligt denna lag följande bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas

6 § om ombud och biträde,

8 § om vägledning av part,

9 § om tolk,

10 § om remiss.

54 § Om ett ärende hos socialnämnden avser myndighetsutövning mot enskild, skall utan hinder av 2 § 2 förvaltningslagen (1971: 290) följande bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas

14 § om parts rätt till insyn,

15 § om kommunikation,

16 § om parts rätt att meddela sig muntligen,

17 § om beslutsmotivering,

19 § om rättelse av beslut,

20 § om ansvar.

Bestämmelserna i 14 och 15 §§ förvaltningslagen gäller dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i förskola eller fritidshem eller i servicehus eller om någon annan liknande social tjänst.

Vad som sägs i första stycket gäller också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild hos denna.

55 § Den som enligt vad som sägs i 54 § skall ges tillfälle att yttra sig enligt 15 § förvaltningslagen (1971: 290) har rätt att få företrädare inför nämnden, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Den som ges tillfälle att yttra sig skall underrättas om sin rätt att få företrädare inför nämnden.

56 § Barn som har fyllt 15 år har rätt att själva föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Barn som är yngre bör höras, om det kan vara till nytta för utredningen och barnet inte kan antas ta skada av det.

57 § Socialnämnden har rätt att av de allmänna försäkringskassorna eller erkända arbetslöshetskassorna få uppgifter om ekonomisk hjälp som har lämnats till enskilda, som har ärenden hos nämnden.

58 § I mål och ärenden enligt denna lag som avser myndighetsutövning mot enskild får delgivning inte ske med tillämpning av 12 eller 15 § delgivningslagen (1970: 428).

Register m. m.

59 § I sådana personregister hos socialnämnden som utgör sammanställningar av uppgifter får inte tas in uppgifter om ömtåliga personliga förhållanden.

Detta hindrar inte att det i ett personregister tas in uppgifter om åtgärder som har beslutats inom socialtjänsten och som innebär myndighetsutövning och den bestämmelse på vilken ett beslut om en sådan åtgärd grundas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om registren.

60 § Anteckningar och andra uppgifter i en personakt som tillhör socialnämndens personregister skall gallras ut fem år efter det sista anteckningen gjordes i akten. När ansvaret för socialtjänsten har gått över till en annan socialnämnd, skall tiden för gallringsplikten räknas från den sista anteckningen i akten hos den nämnden.

Uppgifter i personregister som avses i 59 § första stycket skall gallras ut fem år efter det att de förhållanden som uppgiften avser har upphört.

Gallringen skall vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringskyldigheten inträdde.

61 § I fråga om personregister som förs med hjälp av automatisk databehandling finns bestämmelser i datalagen (1973: 289).

62 § Originalhandlingar som rör utredning om att fastställa faderskap eller om underhållsbidrag får inte gallras med stöd av bestämmelserna i 60 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva andra undantag från gallringsskyldigheten.

63 § Socialnämnden skall, enligt vad regeringen närmare föreskriver, ur personregister lämna ut uppgifter till statistiska centralbyrån för angelägna statistiska ändamål.

64 § Socialnämnden skall lämna ut uppgifter ur personregister till statliga myndigheter, när detta begärs för forskningsändamål och det kan ske utan risk för att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

65 § Socialnämnden skall på begäran av en annan myndighet till denna lämna uppgifter om utgiven ekonomisk hjälp, om syftet är att undvika felaktiga utbetalningar från det allmänna eller en felaktig taxering.

66 § Av 1 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Detsamma gäller enligt 14 kap. 2 § tredje stycket samma lag beträffande vissa brott som riktar sig mot underåriga.

Socialstyrelsens och länsstyrelsens uppgifter

67 § Socialstyrelsen har tillsyn över socialtjänsten i riket. Styrelsen skall följa och vidareutveckla socialtjänsten. Till ledning för tillämpningen av denna lag utfärdar socialstyrelsen allmänna råd.

68 § Länsstyrelsen skall inom länet
följa socialnämndernas tillämpning av denna lag,
informera och ge råd till allmänheten i frågor som rör socialtjänsten,
biträda socialnämnderna med råd i deras verksamhet,
främja samverkan på socialtjänstens område mellan kommunerna och andra samhällsorgan,
även i övrigt se till att socialnämnderna fullgör sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt.

Hem för vård eller boende står under länsstyrelsens tillsyn. Länsstyrelsen har rätt att inspektera verksamheten vid hemmen.

69 § Vill en enskild person eller sammanslutning inrätta ett hem för vård eller boende, skall tillstånd sökas hos länsstyrelsen. Ett sådant hem står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där hemmet är beläget. Nämnden har rätt att inspektera verksamheten vid hemmet.

Vad som sägs i första stycket gäller även hem som har inrättats för vård under en begränsad del av dygnet.

Om enskilda vårdhem finns särskilda bestämmelser.

70 § Om det föreligger något missförhållande vid ett hem för vård eller boende, skall länsstyrelsen förelägga ledningen för hemmet att avhjälpa missförhållandet.

Om missförhållandet är allvarligt och länsstyrelsens föreläggande inte efterkoms, får länsstyrelsen förbjuda fortsatt verksamhet.

Övriga bestämmelser

Anmälan om misshandel m. m. mot underåriga

71 § Var och en som får kännedom om att en underårig misshandlas i hemmet eller annars behandlas där på ett sådant sätt att det är fara för hans hälsa eller utveckling bör anmäla detta till socialnämnden.

Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt de som är anställda hos sådana myndigheter är skyldiga att genast till socialnämnden anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd. Detta gäller även läkare, lärare, sjuksköterskor och barnmorskor som inte har sådan anställning.

Anmälningsskyldighet gäller även för dem som är verksamma inom kommunal familjerådgivning, om de i sin verksamhet får kännedom om att en underårig misshandlas i hemmet.

Överflyttning av ärende

72 § Ett ärende som avser vård eller någon annan åtgärd beträffande en enskild person kan flyttas över till en annan socialnämnd, om denna nämnd samtycker till det.

Överklagande av beslut

73 § Socialnämndens beslut överklagas hos länsrätten genom besvär, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

- bistånd enligt 6 §,
- medgivande enligt 25 §,
- förbud enligt 27 eller 28 § eller
- eftergift enligt 37 §.

Besvär enligt första stycket får inte föras mot beslut i fråga om bistånd till annan.

Vid handläggning i kammarrätt av mål om förbud enligt 28 § skall nämndemän ingå i rätten.

74 § Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 69 § eller om föreläggande eller förbud enligt 70 § får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

Länsstyrelsens beslut om föreläggande eller förbud enligt 70 § och kammarrättens motsvarande beslut gäller omedelbart.

Böter

75 § Till böter döms den som

1. åsidosätter bestämmelserna i 25 § eller 31 § första stycket, om inte gärningen i sistnämnda fall är belagd med straff i lagen (1979: 552) om internationell adoptionshjälp,
2. överträder förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 28 §,
3. utan tillstånd driver ett sådant hem för vård eller boende som avses i 69 §,
4. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 70 § fortsätter verksamheten vid ett hem för vård eller boende.

Allmänt åtal får väckas endast om gärningen har anmälts till åtal av socialnämnden, länsstyrelsen eller socialstyrelsen.

Kommuner utanför landsting

76 § Vad som sägs i denna lag om landstingskommun skall tillämpas också på en kommun som inte tillhör någon landstingskommun.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. Genom lagen upphävs
 1. barnavårdslagen (1960: 97),
 2. lagen (1954: 579) om nykterhetsvård,
 3. lagen (1956: 2) om socialhjälp,
 4. lagen (1970: 296) om social centralnämnd m. m.,
 5. lagen (1976: 381) om barnomsorg,
 6. lagen (1936: 56) om socialregister.
2. Fram till den 1 januari 1983 skall i stället för bestämmelsen i 23 § första stycket gälla att behovet av hem för vård eller boende skall tillgodoses inom ramen för den organisation som finns vid lagens ikraftträdande.
3. Bestämmelserna i 60 § om gallring tillämpas tidigast den 1 januari 1987 i fråga om uppgifter och andra anteckningar som avser tiden före den 1 januari 1982.
4. Om ett beslut fattats före den 1 januari 1982 med stöd av en bestämmelse i barnavårdslagen (1960: 97) och en motsvarande bestämmelse finns i socialtjänstlagen skall beslutet anses meddelat med stöd av den nya lagen.

I fråga om beslut om omhändertagande för samhällsvård enligt 31 § barnavårdslagen gäller dock barnavårdslagens bestämmelser fram till den 1 juli 1982.
5. Av övergångsbestämmelser till lagen (1980: 621) med särskilda bestämmelser om vård av unga framgår att beslut om omhändertagande för samhällsvård enligt 29 § barnavårdslagen (1960: 97) skall anses som beslut om vård med stöd av nämnda lag.

Av samma övergångsbestämmelser framgår att även vissa andra beslut enligt barnavårdslagen kan bestå viss tid efter den nya lagens ikraftträdande.
6. Besvär över beslut rörande rätt till socialhjälp enligt lagen (1956: 2) om socialhjälp prövas enligt äldre bestämmelser.
7. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om en kommuns rätt till ersättning från en annan kommun för kostnader som har uppkommit före utgången av år 1981 för socialhjälp enligt 12 § lagen (1956: 2) om socialhjälp eller för utgifter i samband med omhändertagande för samhällsvård enligt barnavårdslagen (1960: 97).
8. Bestämmelserna i lagen (1956: 2) om socialhjälp gäller fortfarande i fråga om kommuners rätt till ersättning av enskilda för socialhjälp som har lämnats före utgången av år 1981. Talan om ersättning som förs efter denna tidpunkt skall dock väckas vid länsrätten.
9. Mål som avses i p. 6–8 och som inte avgjorts före utgången av år 1981 skall efter den tidpunkten prövas av länsrätterna.
10. Bestämmelserna i lagen (1976: 381) om barnomsorg gäller fortfarande i fråga om avgift som avser tid före den 1 januari 1982.
11. Om det i lag eller annan författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

Bestämmelser i lag eller annan författning om fosterbarn, fosterföräldrar

eller fosterhem tillämpas dock i den betydelse som de har i den författning-
en.

SFS 1980:620

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER
(Socialdepartementet)

